

II

(Az EK-Szerződés/Euratom-Szerződés alapján elfogadott jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

AJÁNLÁSOK

TANÁCS

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2008. május 14.)

a tagállamok és a Közösség gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról (2008–2010)

(2008/390/EK)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 99. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Tanácsban 2008. március 13–14-én folytatott vitára,

mivel a Bizottság ajánlása alapján az Európai Parlament állásfoglalást fogadott el,

AJÁNLJA:

A. SZAKASZ

MAKROGAZDASÁGI POLITIKÁK A NÖVEKEDÉS ÉS A FOGLALKOZTATÁS SZOLGÁLATÁBAN**A.1. A fokozott növekedés és foglalkoztatás feltételeit megteremtő makrogazdasági politikák**

A gazdasági stabilitás biztosítása a foglalkoztatási és növekedési potenciál fokozásának érdekében

A stabil makrogazdasági politikák, valamint a termék-, munkaerő- és tőkepiacok strukturális reformjai alapvető szerepet játszanak a kiegyensúlyozott gazdasági növekedésnek és a növekedési lehetőségek teljes kihasználásának a támogatásában. A monetáris politikák ehhez azzal járhatnak hozzá, hogy törekednek az árstabilitásra, és – e célkitűzés sérelme nélkül – támogatják az egyéb általános gazdaságpolitikákat a

növekedés és foglalkoztatás tekintetében. Az új tagállamok esetében fontos, hogy a monetáris és árfolyam-politikák hozzájáruljanak a konvergencia eléréséhez. Az árfolyamrendszerek az általános gazdaságpolitikai és monetáris politikai keretrendszer fontos részei, és a fenntartható reál- és nominálkonvergencia elérésére kell irányulniuk. A csatlakozás utáni megfelelő időpontban az ERM II-ben való részvételnek segítenie kell ezeket a törekvéseket.

A stabil költségvetési pozíció biztosítása lehetővé teszi az automatikus költségvetési stabilizátorok teljes és szimmetrikus érvényesülését a ciklus során, a kibocsátásnak a potenciál körüli stabilizálása érdekében. A stabil költségvetési pozíciót már elérő tagállamok feladata e pozíció megtartása. A fennmaradó tagállamok számára létfontosságú valamennyi szükséges korrekciós intézkedés meghozatala annak érdekében, hogy elérjék középtávú költségvetési célkitűzéseiket, különösen a gazdasági feltételek javulásakor, ily módon elkerülve a ciklikus politikákat, és biztosítva azt, hogy a következő gazdasági hanyatlást megelőzően az automatikus stabilizátorok teljes játéktere az egész ciklusban rendelkezésre álljon. A Stabilitási és Növekedési Paktum reformjáról szóló, az Európai Tanács 2005. március 22-i ülése által jóváhagyott jelentéssel összhangban, különösen az euroövezetben és az ERM II-ben részt vevő azon tagállamoknak, amelyek még nem érték el középtávú költségvetési célkitűzéseiket, a ciklikus hatásoktól megtisztított – egyszeri és egyéb átmeneti intézkedésektől mentes –, a GDP 0,5 %-ának, mint viszonyítási alapnak megfelelő éves kiigazítást kell elérniük.

Az egyes tagállamok tekintetében a középtávú költségvetési célkitűzéseket az eltérő gazdasági és költségvetési pozíciók és folyamatok szerint kell különválasztani. A Stabilitási és Növekedési Paktum 2005. évi reformjával összhangban sor kerül a középtávú költségvetési célkitűzések felülvizsgálatára annak érdekében, hogy azok jobban figyelembe vegyék az előregedés által okozott költségvetési terheket. Továbbá a 2005. évi reformnak megfelelően a nemzeti költségvetési szabályok és intézmények – többek között az ellenőrzési rendszerek – bevezetése, illetve szigorítása hatékonyan kiegészítheti a paktumot és támogathatja annak céljait.

Bizonyos tagállamok számára további makrogazdasági politikai kihívást jelent, hogy olyan gyorsan felzárkózó környezetben működnek, amelyhez – esetenként eltérő mértékben – külső hiány, gyors hitelnövekedés és a pénzügyi ágazat gazdaságban betöltött súlyának növekedése kapcsolódik. A külső és belső egyensúlyhiányok megfékezéséhez elengedhetetlen a költségvetési megszorítás, a hatékony pénzügyi ellenőrzés és a versenyképesség ösztönzése. A külső adósság hatékony külső finanszírozást lehetővé tevő sávban való megtartásának egyik fontos módja az óvatos költségvetési irányvonal. A költségvetési megszorítás – azon kívül, hogy hozzájárul a stabil költségvetési pozícióhoz – korlátozhatja a folyamatosan növekvő inflációt okozó, erősödő hazai kereslet kockázatát, valamint a makroszintű pénzügyi kockázatok megjelenését, amelyek reálárfolyam-ingadozásokat és elhúzó versenyképesség-vesztést okozhatnak. A strukturális reformok és a politikák megfelelő összehangolása alapvető szerepet játszik abban, hogy a gazdaságok ellenálljanak az esetleges kedvezőtlen világgazdasági folyamatoknak.

1. iránymutatás. A fenntartható növekedéshez szükséges gazdasági stabilitás biztosítása

1. A Stabilitási és Növekedési Paktumnak megfelelően a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk középtávú költségvetési célkitűzéseiket. Mindaddig, amíg e célkitűzést el nem érték, minden szükséges korrekciós intézkedést meg kell tenniük azért, hogy azt elérjék. A tagállamoknak el kell kerülniük a ciklikus költségvetési politikát. Szükséges továbbá, hogy azok a tagállamok, amelyeknél túlzott hiány áll fenn, tegyenek hatékony intézkedéseket a túlzott hiány azonnali kiigazításának biztosítására.

2. A fenntarthatatlanság kockázatát hordozó folyófizetési-mérleg-hiányt közzétevő tagállamoknak korrekcióra kell törekedniük strukturális reformok végrehajtása és a külső versenyképesség növelése révén, adott esetben a költségvetési politikával is segítve a korrekciót. Lásd még „A dinamikus és jól működő GMU elősegítése” c. (6. sz.) integrált iránymutatást.

A foglalkoztatottság növelésének alapjául szolgáló gazdasági és fiskális fenntarthatóság megőrzése

A politikákban bekövetkező változások és általában a szokásbeli változások hiányában Európa népességének elöregedése a következő veszélyekkel fenyegeti az Európai Unió gazdaságának hosszú távú fenntarthatóságát: a munkaképes korú népesség csökkenése miatt lassabb lehet az egy főre jutó potenciális kibocsátás növekedése, valamint nőnek a nyugdíjakra, a társadalombiztosításra, az egészségügyre és a hosszú távú ellátórendszerekre fordított kiadások. Ha nem születik időben megoldás, e lehetséges fejlemények az adósságterhek jelentős növekedéséhez vezethetnek. A fenntarthatóságról szóló bizottsági jelentésben foglaltak szerint számos tagországot magas, több más tagországot pedig közepes fenntarthatósági kockázat fenyeget.

A tagállamoknak foglalkozniuk kell az elöregedés gazdasági hatásaival, az elöregedés költségvetési hatásainak kezelésére szolgáló, jól megalapozott, hármas vonatkozású stratégiának megfelelően. Ez magában foglalja a kielégítő ütemű adósságcsökkentés megvalósítására – többek között a középtávú költségvetési célkitűzések elérése révén –, továbbá a munkaképes korú népesség lélekszámának jövőbeni csökkenéséből eredő hatások ellensúlyozása céljából a foglalkozási ráta és a munkaerő-kínálat növekedését ösztönző intézkedések biztosítására irányuló megfelelő politikákat, valamint a nyugdíj- és az egészségügyi rendszerek reformját. Lényeges továbbá a szociális védelmi rendszerek olyan módon való korszerűsítése, hogy biztosított legyen azok pénzügyi életképessége, a munkaképes korú népességet a munkaerőpiacon való aktív részvétellel ösztönözzék, ugyanakkor a hozzáférhetőség és az alkalmasság tekintetében megfeleljenek rendeltetésüknek. A szociális védelmi rendszerek és a munkaerőpiacok közötti kommunikáció javítása segítheti a torzulások kiküszöbölését, és ösztönözheti az aktív életkor meghosszabbítását, tekintettel a várható élettartam növekedésére. Az egészségjavító politikák – a megelőző egészségügyi ellátást is beleértve – segíthetik a jó egészségben töltött évek számának növekedését, így hozzájárulhatnak az egészségügyi rendszerek fenntarthatóságához.

2. iránymutatás. A foglalkoztatottság növelésének alapjául szolgáló gazdasági és fiskális fenntarthatóság megőrzése

A tagállamoknak – tekintettel a népesség elöregedésével kapcsolatos várható költségekre –

1. vállalniuk kell az államadósság megfelelő ütemű csökkentését az államháztartás megerősítése érdekében;
2. meg kell reformálniuk és meg kell erősíteniük a nyugdíj-, társadalombiztosítási és egészségügyi rendszereket annak érdekében, hogy azok pénzügyileg életképesek, szociális szempontból megfelelőek és hozzáférhetőek legyenek;
3. intézkedéseket kell hozniuk a munkaerőpiacon való részvétel és a munkaerő-kínálat bővítésére, különösen a nők, a fiatal és az idősebb munkavállalók tekintetében, és elő kell segíteniük az életcikluson alapuló munkaszemlélet elterjedését a munkával töltött idő növelésének érdekében a gazdaságban.

Lásd még „A munka életciklus-alapú megközelítésének elősegítése” című (18. és 4., 19., 21. sz.) integrált iránymutatást.

A források növekedés- és foglalkoztatásorientált, hatékony elosztásának elősegítése

A jól átgondolt adó- és kiadási rendszerek, amelyek a források hatékony elosztását segítik elő, fontosak az állami szektor számára a növekedés és a foglalkoztatás minél teljesebb elősegítése érdekében. Ez azáltal érhető el, hogy a kiadásokat olyan, a

növekedést elősegítő kategóriák felé irányítják, mint a kutatás és fejlesztés (K+F), a fizikai infrastruktúra, a környezetbarát technológiák, az emberi erőforrás és a tudás, a gazdasági stabilitás és fenntarthatóság céljának kockázatát nélkül. Az állami forrásokat a lehető leghatékonyabb és legeredményesebb módon kell felhasználni. A tagállamok a kiadási kategóriák ellenőrzéséhez az olyan megfelelő költségvetési intézményeken és kereteken keresztül járulhatnak hozzá, mint például a kiadási szabályok és a teljesítményalapú költségvetés-tervezés alkalmazása, ami a figyelmet a kiadásokról a tényleges eredmények elérésének irányába helyezi át, illetve azáltal, hogy olyan vizsgálati mechanizmusokat vezetnek be, amelyek célja az alaposan átgondolt egyedi reformintézkedések és átfogó reformcsomagok biztosítása. Az EU gazdasága számára elsődleges fontosságú annak biztosítása, hogy az adórendszerek és azoknak az ellátórendszerrel való együttműködése jobban ösztönözze a munkát és a beruházásokat, elősegítse a nagyobb növekedést a fokozott foglalkoztatás és több beruházás révén, továbbá fokozza a kiadások hatékonyságát és eredményességét az államháztartás minőségének javítása érdekében.

3. *iránymutatás.* A források növekedés- és foglalkoztatásorientált, hatékony elosztásának elősegítése érdekében

A tagállamoknak – a gazdasági stabilitásra és a fenntarthatóságra vonatkozó iránymutatás sérelme nélkül – közkiadásuk összetételét a lisszaboni stratégiával összhangban a növekedést elősegítő kategóriák felé kell irányítaniuk, adórendszereiket a növekedési potenciál megerősítése érdekében ki kell igazítaniuk, biztosítaniuk kell olyan mechanizmusok bevezetését, amelyek alkalmasak a közkiadások és a szakpolitikai célkitűzések megvalósítása közötti kapcsolat értékelésére, valamint biztosítaniuk kell a reformcsomagok általános koherenciáját.

Lásd még „A források fenntartható felhasználásának ösztönzése, valamint a környezetvédelem és a növekedés közötti szinergiák megerősítése” című (11.) integrált iránymutatást.

Annak biztosítása, hogy a bérek emelkedése hozzájárul a növekedéshez és a stabilitáshoz és kiegészíti a strukturális reformokat

A bérek növekedése hozzájárulhat a stabil makrogazdasági feltételekhez és a politikák foglalkoztatásbarát összetételének kialakításához. Ehhez az szükséges, hogy a reálbérek emelkedése középtávon összhangban álljon a termelékenység növekedésének általános ütemével, illetve a termelékenységet, a kapacitást és a foglalkoztatást bővítő beruházásokat lehetővé tevő jövedelmezőségi rátával. Ehhez az szükséges, hogy ne okozzanak a bérnövekedésben nem fenntartható tendenciát az olyan ideiglenes tényezők, mint a ciklikus tényezők által a termelékenységben előidézett változások vagy az infláció általános mértékének egyszeri emelkedései, továbbá hogy a bérek növekedése tükrözze a helyi munkaerő-piaci feltételeket. A csökkenő piaci részesedéssel rendelkező országokban a versenyképesség helyreállítása érdekében a bérmérséklésre és a termelékenység fokozását szolgáló reformokra van szükség a fajlagos bérköltségek kiigazításának biztosítására. Ezeket a kérdéseket figyelembe kell venni a monetáris és fiskális hatóságok, illetve a szociális partnerek között - a makrogazdasági párbeszéd révén - folyó párbeszéd és információcsere keretében.

4. *iránymutatás.* Annak biztosítására, hogy a bérek alakulása hozzájárul a makrogazdasági stabilitáshoz és a növekedéshez, illetve az alkalmazkodóképesség fokozása érdekében a tagállamoknak ösztönözniük kell a bérmegállapodási rendszerek helyes keretfeltételeinek kialakítását, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartva a szociális partnerek szerepét, azzal a céllal, hogy elősegítsék a nominálbéreknek és a munkaadó-költségeknek az árstabilitással és a termelékenységi trenddel középtávon összhangban lévő alakulását, figyelembe véve a készségek és a helyi munkaerő-piaci feltételek terén mutatkozó különbségeket.

Lásd még a „A foglalkoztatásbarát munkaerőköltség-fejlesztés és bérszabályozó mechanizmusok biztosítása” című 22. integrált iránymutatást.

Koherens makrogazdasági, strukturális és foglalkoztatási politikák előmozdítása

A stabil makrogazdasági politikák szerepe a munkahelyteremtés és a növekedést elősegítő feltételek megteremtése. A költségvetési pozícióval rövid és középtávon összhangban lévő strukturális reformok alapvető fontosságúak a termelékenység és a foglalkoztatás középtávú növelése, és ezáltal a növekedési potenciál teljes megvalósítása és megerősítése szempontjából. Ezek hozzájárulnak a költségvetési fenntarthatósághoz, a makrogazdasági stabilitáshoz és a megrázkódtatásokkal szembeni rugalmassághoz is. Emellett a megfelelő makrogazdasági politikák kulcsfontosságúak a strukturális reformok növekedésre és foglalkoztatásra kifejtett kedvező hatásainak teljes kihasználásához. A tagállamok átfogó gazdasági stratégiájának központi vonása, hogy olyan konzisztens strukturális politikacsomagot és olyan makrogazdasági keretet kell biztosítaniuk, amelyek egymást kölcsönösen támogatják. Különösen a piaci reformoknak és a humán erőforrásba való beruházásnak kell javítaniuk a gazdaságok átfogó alkalmazkodó- és korrekciós képességét mind a ciklikus gazdasági feltételekben bekövetkezett változásokkal kapcsolatosan, mind az olyan hosszabb távú tendenciákra reagálva, mint a globalizáció és a technológia. E tekintetben fontos az adó- és ellátórendszerek reformja annak érdekében, hogy a munka kifizetődővé váljék, és minimálisra csökkenjenek a munkaerő-piaci részvételt fékező esetleges hatások.

5. *iránymutatás.* A makrogazdasági, strukturális és foglalkoztatás-politikák közötti fokozottabb koherencia elősegítése

A tagállamoknak olyan munkaerő- és termékpiaci reformokat kell véghezvinniük, amelyek egyidejűleg fokozzák a növekedési potenciált, illetve támogatják a makrogazdasági keretet a munkaerő- és termékpiacokon a rugalmasság, a tényezőmobilitás és a korrekciós készség fokozása révén a globalizációnak, a technológiai fejlődésnek és a ciklikus változásoknak megfelelően. A tagállamoknak, különösen, a jobb ösztönzés és a munka kifizetődővé tétele érdekében megújult lendületet kell tanúsítaniuk az adó- és ellátórendszerek reformjában; a foglalkoztatás rugalmasságának és biztonságának összehangolásával növelniük kell a munkaerőpiacok alkalmazkodóképességét; és az emberi erőforrásba való befektetések révén javítaniuk kell a foglalkoztathatóságot.

Lásd még „A rugalmasság előmozdítása a foglalkoztatás biztonságával összhangban és a munkaerőpiac szétdaraboltságának csökkentése, kellő figyelemmel a szociális partnerek szerepére” című (21. és 19.) integrált iránymutatást.

A.2. Dinamikus és jól működő euroövezet biztosítása

Közel tíz évvel ezelőtti létrehozása óta további négy ország csatlakozott az euroövezethez. Következésképpen kedvező finanszírozási feltételek biztosításával és a külső árfolyam-ingadozások hatásainak mérséklésével az euro hozzájárult a gazdasági stabilitás megteremtéséhez az euroövezet országaiiban. Az euroövezet egyes részein tapasztalható visszafogott növekedési teljesítmény, valamint az övezet országai között a növekedés és az infláció terén tapasztalható állandó különbségek kétségeket vetnek fel azzal kapcsolatban, hogy zökkenőmentesen zajlik-e az euroövezeten belül a belső kiigazítás, arra utalva, hogy a gazdaságpolitikák és a kormányzati rendszerek még nem igazodtak kellőképpen a monetáris unió előnyeinek teljes körű kihasználásához. Mivel az euroövezet országai már nem alkalmazhatják önálló monetáris, illetve árfolyam-politikát, a gazdasági megrázkódtatásokhoz való zökkenőmentes alkalmazkodás javításához és a versenyképesség visszaszerzéséhez alapvetően fontosak további strukturális reformok, amelyek a gazdasági növekedést szilárdan fenntartható alapokra helyezik.

Az euroövezetben alkalmazott szakpolitikáknak a hosszú távú fenntarthatóság és stabilitás megőrzése mellett támogatniuk kell a gazdasági növekedést. A jelenlegi helyzetben fontos, hogy az alkalmazott szakpolitikák segítsék a fogyasztók és a befektetők bizalmának növekedését, amely egyben feltételezi a középtávú stabilitás mellett az elkötelezettséget is. A költségvetési politikának olyan költségvetési pozíciót kell biztosítania, amely egyrészt elősegíti az árak stabilitását és összhangban van az elöregedő népesség hatásaira való felkészüléssel, másrészt pedig megvalósítja a közkiadások és a bevételek gazdasági növekedést elősegítő összetételét. Az eurocsoport 2007. áprilisában egyetértett abban, hogy „kihasználva a kedvező ciklikus feltételeket, az euroövezet legtöbb tagállama 2008-ban vagy 2009-ben elérheti középtávú célkitűzéseit, de legkésőbb 2010-et valamennyiüknek meg kell célozniuk”. Tekintettel arra, hogy az euroövezet gazdasági tevékenységében magas a közszektor aránya, az államháztartás minősége jelentősen befolyásolja a gazdasági teljesítményt. A növekedési potenciál fokozása és az állami tevékenységek finanszírozásából eredő torzulások lehető legkisebb mértékűre csökkentése céljából döntő jelentőségű a források elköltésének eredményes és hatékony módja is. Az átfogó strukturális reformok lehetővé teszik, hogy az euroövezet növekedési potenciálja idővel növekedjen, és biztosítják, hogy az erőteljesebb növekedés ne erősítse a magasabb infláció lehetőségét. Az euroövezethez tartozó tagállamok számára különösen fontosak a rugalmasabb, befogadó és egységes munkaerőpiacra, a termékpiacon megvalósuló nagyobb versenyre és a mélyebb pénzügyi integrációra irányuló reformok, amelyekhez növekedés- és stabilitásorientált makrogazdasági politikák társulnak, mivel jelentősen befolyásolják a megrázkódtatásokkal szembeni alkalmazkodóképességüket.

A nemzetközi gazdasági stabilitáshoz való hozzájárulás, valamint gazdasági érdekeinek hatékonyabb képviselete szempontjából az euroövezet számára kulcsfontosságú, hogy teljes mértékben eleget tegyen a nemzetközi monetáris és gazdaságpolitikai együttműködésben betöltött szerepének. Bár az eurocsoport elnökének 2005-ös, két éves hivatali időre szóló kinevezése nagyobb stabilitást hozott az euroövezet külső képviseletében, az euroövezet külső képviseletének – a meglévő megállapodásokkal összhangban történő – további javítására van szükség annak érdekében, hogy az euroövezet a világgazdasági rendszer fejlődésében gazdasági súlyának megfelelő vezető stratégiai szerepet vállalhasson.

Az euroövezetben a legerőteljesebbek az áttételes („spill-over”) hatások, és így itt a leghatározottabb a közös program igénye. A közös valuta és a közös monetáris politika a koordináció kibővített dimenzióját nyújtja, amely megerősítheti az euroövezetnek az egész Unió számára növekedést és foglalkoztatást teremtő szerepét.

6. *iránymutatás.* A dinamikus és jól működő GMU-hoz való hozzájárulás érdekében az euroövezet tagállamainak biztosítaniuk kell gazdasági és költségvetési politikáik jobb koordinációját, különösen:

1. kiemelt figyelmet kell fordítaniuk államháztartásuk hosszú távú fiskális fenntarthatóságára a stabilitási és növekedési paktummal teljes összhangban;
2. olyan szakpolitikákhoz kell hozzájárulniuk, amelyek támogatják a gazdasági fellendülést és összeegyeztethetők az árstabilitással, így rövid távon fokozzák a vállalkozások és a fogyasztók bizalmát, ugyanakkor összhangban vannak a hosszú távon fenntartható növekedéssel;
3. folytatniuk kell a strukturális reformok megvalósítását, amelyek fokozzák az euroövezet hosszú távú potenciális növekedését és javítják termelékenységét, versenyképességét és az aszimmetrikus hatású megrázkódtatásokhoz való gazdasági alkalmazkodását, különös tekintettel a foglalkoztatási politikákra; valamint
4. biztosítaniuk kell, hogy az euroövezet befolyása a globális gazdasági rendszerben az övezet gazdasági súlyával arányos legyen.

B. SZAKASZ

MIKROGAZDASÁGI REFORMOK EURÓPA NÖVEKEDÉSI POTENCIÁLJÁNAK FOKOZÁSA ÉRDEKÉBEN

A strukturális reformok nélkülözhetetlenek az Unió növekedési potenciáljának fokozásához és a makrogazdasági stabilitás támogatásához, mivel növelik az európai gazdaság hatékonyságát és alkalmazkodóképességét. A termelékenység növekedését a verseny, az emberi erőforrás, a befektetés és az innováció táplálja. Európa növekedési potenciáljának fokozásához előrehaladásra van szükség mind a munkahelyteremtés, mind a termelékenység növelése terén. Az Amerikai Egyesült Államok termelékenységnövekedésétől való több mint egy évtizeden át tartó lemaradása után az Európai Unió termelékenységnövekedése 2005 közepe óta felgyorsult, jóllehet számos szolgáltatási ágazatban megtorpant. E javulás fenntartása jelentős kihívás az Unió számára, különösen figyelembe véve az elöregedő népesség tényét. A népesség elöregedése a becslések szerint önmagában majdnem felével csökkenti az aktuális potenciális növekedési rátát. Ezért tehát az életszínvonal jövőbeli fenntartásához és emeléséhez, valamint a szociális védelem magas szintjének biztosításához elengedhetetlen a termelékenység további fellendítése, a képzettebb, jobb készségekkel bíró és motivált munkaerő, valamint a ledolgozott órák számának növelése. Emellett a különböző kormányzati szintek nagyobb fokú együttműködése következetesebb, összehangoltabb és hatékonyabb politikai döntéshozatalt tesz lehetővé.

B.1. Tudás és innováció – a fenntartható növekedés mozgatórugói

A K+F, az innováció, az oktatás, a készségek és az élethosszig tartó tanulás terén eszközölt beruházások révén felhalmozódó tudás a hosszú távú növekedés fontos mozgatóereje. A tudás terén eszközölt beruházások növekedését és az uniós gazdaság innovációs kapacitásának erősítését szolgáló politikák a növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégia alapvető elemei. A lisszaboni célkitűzéseknek megfelelően a 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozó nemzeti és regionális programok ezert növekvő mértékben irányulnak az e területeken történő befektetésekre.

A K+F területén eszközölt beruházások növelése és ösztönzése az Európai Tudásalapú Térség létrehozása céljából

A magas szintű kutatás és fejlesztés létfontosságú az innovációs folyamat szempontjából, és ezért jelentős mértékben hozzájárul jövőbeli versenyképességünkhöz. A K+F különféle csatornákon keresztül befolyásolja a gazdasági növekedést: először is hozzájárulhat új piacok vagy termelési folyamatok létrejöttéhez; másodsor a már meglévő termékek és termelési folyamatok növekvő javulásához vezethet; harmadszor emeli egy országnak az új technológiákkal szembeni befogadóképességét; negyedszer pedig előmozdítja az innovációs potenciált. A fenntartható fejlődés megvalósításában jelentős szerepet játszanak a környezettechnológiák és az öko-innovációk.

Az EU jelenleg a GDP hozzávetőlegesen 1,85 %-át költi K+F-re (ami azonban 0,5 %-nál kisebb értéktől közel 4 % értékig szóródó adatokat mutat az egyes tagállamokban). 2000-hez

képest a K+F-kiadások GDP-hez viszonyított szintje kismértékben csökkent. Továbbá, az EU kutatási kiadásainak mindössze kb. 55 %-át finanszírozza az üzleti szektor. A K+F területén tett magánberuházások alacsony szintje az EU és az USA között meglévő innovációs szakadék egyik magyarázata. Fel kell gyorsítani az Európai Kutatási Térség létrehozása irányában tett lépéseket, beleértve azt a közös uniós célkitűzést is, hogy a kutatásra irányuló beruházások 2010-re ériék el a GDP 3 %-át. A tagállamok felkérést kapnak, hogy nemzeti reformprogramjaikban és éves végrehajtási jelentéseikben számoljanak be K+F kiadási célkitűzéseikről, valamint az ezek elérésére irányuló intézkedéseikről, különös figyelmet fordítva arra, hogyan integrálják nemzeti K+F politikáik az európai dimenziót. A legfőbb kihívás olyan keretfeltételeket, eszközöket és ösztönzőket teremteni, amelyek a vállalkozásokat arra ösztönzik, hogy többet fektessenek a kutatásba.

Hatékonyabbá kell tenni a kutatási közkiadások felhasználását, valamint javítani kell a közpénzből finanszírozott kutatás és a magánszektor közötti kapcsolatokat. Meg kell erősíteni a kiválósági pólusokat és hálózatokat, összehangolt módon modern kutatási infrastruktúrát kell kialakítani, biztosítani kell az állami támogatási mechanizmusok jobb általános felhasználását a magánszektor innovációjának elősegítésére, és biztosítani kell az állami beruházások megfelelőbb kiegyenlítő hatását, valamint a kutatóintézetek és egyetemek gazdálkodásának modernizálását. Lényeges annak biztosítása is, hogy a vállalatok versenyképes környezetben működhessenek, mivel a verseny ösztönzőleg hat a magánszektor innovációba történő befektetéseire. Emellett tudatos erőfeszítéseket kell tenni az Európában aktív kutatók számának és minőségének fokozása érdekében, különösen a tudományos, műszaki és mérnöki pálya több diák számára való vonzóvá tételével, a szakmai előmenetel javításával, és a kutatók nemzetközi, európai és ágazatok közötti mobilitása előtt álló akadályok csökkentésével, ideértve a kiváló külföldi vagy külföldön foglalkoztatott kutatók és diákok foglalkoztatását, illetve visszailleszkedését is. Meg kell erősíteni a K+F tevékenység európai dimenzióját az együttes finanszírozás, a kutatók kritikus tömegének megteremtése és a jelentős pénzeszközöket igénylő kulcsterületeken optimális számú kutatási infrastruktúrának uniós szinten való kialakítása tekintetében, valamint a kutatók, az egyetemi oktatók és a diákok mobilitása előtt álló akadályok csökkentése révén. Az új tudás létrehozását és befogadását illető kapacitás növelése érdekében nagyobb erőfeszítésekre van szükség az oktatás – különösen a felsőoktatás – minőségének javítása és fenntartása terén.

7. iránymutatás. A K+F területén, különösen a magánvállalkozások által végrehajtott beruházások növelése és ösztönzése érdekében a tagállamok meghatározzák saját közbenső célkitűzéseiket ahhoz, hogy 2010-re a GDP 3 %-ában meghatározott – a magán- és az állami beruházások között megfelelően megosztott – általános célkitűzés elérhető legyen. A tagállamoknak ki kell dolgozniuk továbbá a K+F, különösen az üzleti K+F elősegítésére alkalmas intézkedéscsomagot, az alábbiak révén:

1. jobb keretfeltételek megteremtése és annak biztosítása, hogy a vállalkozások megfelelően versenyképes és vonzó környezetben működjenek;

2. hatásosabb és hatékonyabb K+F-közkidadások, valamint a köz-és magánszféra partnerségének (PPP-k) fejlesztése;
3. az oktatási intézmények és kutatóintézetek kiválósági központjainak fejlesztése és megerősítése a tagállamokban, illetve adott esetben új központok létrehozása, valamint az állami kutatóintézetek és a magánvállalkozások közötti együttműködés és technológiatranszfer javítása;
4. a magán K+F előmozdítását szolgáló ösztönzők kialakítása és jobb felhasználása;
5. a kutatóintézetek és egyetemek gazdálkodásának modernizálása;
6. a képzett kutatók megfelelő kínálatának biztosítása különösen a tudományos, műszaki és mérnöki pálya több diák számára való vonzóvá tételével, valamint a szakmai előmenetelnek, illetve a kutatásban és fejlesztésben dolgozók Európán belüli, nemzetközi és ágazatok közötti mobilitásának a fokozásával.

Az innováció elősegítése

Az európai gazdaság dinamizmusa kreatív és innovációs kapacitásától függ. Meg kell teremteni az innováció gazdasági keretfeltételeit. Ez magában foglalja a jól működő pénz- és termékpiacon, valamint a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének hatékony és megfizethető eszközeit. Az innovációkat gyakran olyan új vállalkozások mutatják be a piacon, amelyek a finanszírozás megszerzését illetően különleges nehézségekkel szembesülhetnek. Az innovatív vállalkozások megteremtését és növekedését ösztönző – ideértve a finanszírozáshoz való hozzáférést javító – intézkedéseknek tehát az innovatív tevékenységet kell elősegíteniük. Az innovációs pólusok és hálózatok fejlesztése, valamint a kkv-kat célzó, az innovációt támogató szolgáltatások révén javítani lehet a technológiaterjesztést, illetve a nemzeti innovációs és oktatási rendszerek jobb integrációját szolgáló politikákat. A lemaradó országok és régiók számára különösen előnyös hatású a kutatói mobilitás, a közvetlen külföldi befektetések (FDI) vagy az importált technológia révén megvalósuló tudásátadás. Ugyanígy alapvetően fontos tovább erősíteni a K+F, az oktatás és az innováció tudásháromszögének integrációját. A színvonalas oktatási és képzési rendszerek a kiválóság és az innováció különösen fontos előfeltételei.

Az Európai Unió széles körű innovációs stratégiája ezért a következő kérdésekkel foglalkozik: szellemi tulajdonjogok, szabványosítás, a közbeszerzés felhasználása az innováció ösztönzésére, közös technológiai kezdeményezések, az innováció fokozása a vezető piacokon, együttműködés a felsőoktatás, a kutatás és az üzleti vállalkozások között – ideértve a nyílt forrású innovációt – a régiókban megvalósuló innováció, a szolgáltatásokon belüli innováció és a nem műszaki jellegű innováció ösztönzése, valamint az üzleti vállalkozások finanszírozáshoz, különösen kockázati tőkéhez jutásának javítása.

Szükséges, hogy az EU megoldást találjon a szabadalmi bírósági rendszer és a közösségi szabadalom kérdéseire.

8. *iránymutatás.* Az innováció valamennyi formájának megkönynyítése érdekében a tagállamoknak megkülönböztetett figyelmet kell fordítaniuk:

1. az innovációt támogató szolgáltatások fejlesztésére, különösen az eredmények terjesztése és a technológiatranszfer tekintetében;
2. az innovációs pólusok, hálózatok és inkubátorházak létrehozására és fejlesztésére, amelyek összefogják az egyetemeket, kutatóintézeteket és a vállalkozásokat regionális és helyi szinten egyaránt, ezzel segítve a régiók közötti technológiai különbségek áthidalását;
3. a határokon átnyúló tudásátadás ösztönzésére, beleértve a közvetlen külföldi befektetéseket is;
4. az innovatív termékek és szolgáltatások előnyben részesítésére a közbeszerzésekben;
5. a nemzeti és nemzetközi finanszírozáshoz való hozzájárulás megkönnyítésére;
6. a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének hatékony és megfizethető eszközeire.

Az információs és kommunikációs technológiák (ikt) terjesztése – az 2010 kezdeményezés célkitűzéseivel és intézkedéseivel összhangban – szintén fontos eszköze a termelékenység, és ebből következően a gazdasági növekedés fokozásának. Az Európai Unió eddig még nem tudta teljes egészében kihasználni az információs és kommunikációs technológiák nyújtotta előnyöket, mindenekellett az ikt-ra, a szervezeti innovációra és a digitális készségekre irányuló befektetések folyamatosan alacsony szintje miatt. Az ikt szélesebb körű és hatékonyabb felhasználása, valamint az elektronikus hírközlési szolgáltatások zavartalanul működő egységes piacának létrehozása a jövőben növelni fogja az európai vállalkozások versenyképességét. Fontos az is, hogy interoperábilis elektronikus szolgáltatások jöjjenek létre a tagállamokban minden szegmensben az „elektronikus belső piac” töredezettségének csökkentése és megakadályozása érdekében. A nyílt ikt-szabványok az interoperabilitás és az innováció hasznos alapjai. Gondoskodni kell a hálózatok biztonságáról, valamint az információk egyidejű biztonságáról és védelméről, továbbá a konvergenciáról. A tagállamoknak – a szolgáltatással rosszul ellátott régiókban is – ösztönözniük kell a szélessávú hálózatok alkalmazását a tudásalapú gazdaság kialakítása és a gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődést illetően meglévő regionális különbséget csökkentése érdekében, valamint az igen nagy sebességű hálózatok alkalmazásának támogatása révén elő kell segíteniük az új szolgáltatások terén a növekedést és az innovációt.

9. *iránymutatás.* Az ikt terjedésének és hatékony alkalmazásának, valamint a teljesen befogadó információs társadalom kiépítésének érdekében a tagállamoknak:

1. ösztönözniük kell, hogy az ikt-t széles körben alkalmazzák a közszolgáltatásokban, a kkv-knál és a háztartásokban;
2. meg kell teremteniük a gazdaságban az ezzel kapcsolatos munkaszervezési változások szükséges keretét;
3. elő kell mozdítaniuk az európai ipar erőteljes megjelenését az ikt kulcsfontosságú területein;
4. ösztönözniük kell az erős ikt és a befogadó iparágak, illetve a jól működő piacok létrejöttét;
5. biztosítaniuk kell a hálózatok és az információk biztonságát, valamint a konvergenciát és az interoperabilitást a határok nélküli információalapú térség megteremtésének érdekében;
6. a tudásalapú gazdaság kialakítása érdekében ösztönözniük kell a szélessávú hálózatok alkalmazását, a szolgáltatással rosszul ellátott régiókban is.

Lásd még „A rugalmasságnak a foglalkoztatás biztonságával együtt járó elősegítése és a munkaerőpiac szegmentálódásának csökkentése, kellő figyelemmel a szociális partnerek szerepére” című (21. sz.) integrált iránymutatást.

Az európai ipari háttér versenyelőnyeinek erősítése

Az európai gazdaság számára kulcsfontosságú az erős ipari háttér. Az Európai Unió versenyképessége a gazdaság nagyobb termelékenységét ígérő ágazatok felé történő újraorientálási képességétől függ. Az Unió ipari háttérének korszerűsítését segíti egy olyan megközelítés, amely összekapcsolja az innovációt eredményező, valamint a foglalkoztatási, a regionális és egyéb politikákat. Ezen túlmenően, a gazdasági és technológiai vezető szerep fokozása és fenntartása érdekében Európának növelnie kell az új technológiák, többek között az ikt és a környezettechnológiák kifejlesztésére és piacra vitelére irányuló kapacitását. Elemezni kell és ki kell használni a kutatási, szabályozási és finanszírozási feladatok közös, európai szintű megoldásából eredő szinergiákat azokon a területeken, ahol – a méretek vagy a hatókör nagysága miatt – a tagállamok

egymástól elszigetelten nem tudnak sikeresen megbirkózni a piaci nehézségekkel. Az EU még mindig nem tudta teljes mértékben kihasználni technológiai lehetőségeit. Az európai iparpolitikának arra kell törekednie, hogy az üzleti vállalkozások számára a tisztességes versenyen alapuló, egyenlő feltételeket teremtsen. Az európai kiválósági központok összefogása és a köz- és magánszféra partnerségének fejlesztése, valamint a tagállamok közötti együttműködés az olyan területeken, amelyek hozzájárulnak a társadalom szempontjából jelentősebb, mint a magánszektor számára, segítséget nyújthatnak e technológiai lehetőségek kiaknázásában.

10. *iránymutatás.* Az ipari háttér versenyelőnyeinek erősítése érdekében Európának szilárd iparszerkezetre van szüksége az Unió teljes területén. A követendő modern és aktív iparpolitika az ipari háttér versenyelőnyeinek megerősítését jelenti, beleértve a gyártó és szolgáltató tevékenységek vonzó keretfeltételeinek elősegítését is, egyidejűleg biztosítva azt, hogy a nemzeti, a nemzetek közötti és az európai szintű intézkedések kiegészítsék egymást. A tagállamoknak:

1. elsőként a kulcsfontosságú ipari ágazatok hozzáadott értékeit és versenyképességi tényezőit kell megállapítaniuk, és meg kell birkózniuk a globalizáció kihívásaival.
2. az új technológiák és piacok kialakítására is figyelmet kell fordítaniuk.
 - a) Ez különösen azt jelenti, hogy elő kell mozdítaniuk a köz- és magánszféra partnerségén, valamint a tagállamok közötti együttműködésen alapuló új technológiai kezdeményezéseket, amelyek segítenek kezelni a piac valós hiányosságait.
 - b) Ez feltételezi továbbá a regionális és helyi csoportosulások uniós hálózatának létrehozását és fejlesztését, a kkv-k nagyobb mértékű bevonásával.

Lásd még „A munkaerő-piaci igények jobb összehangolásának javítása” című (20. sz.) integrált iránymutatást.

A források fenntartható használatának ösztönzése

Az Unió számára a tartós siker attól is függ, hogy képes-e kezelni a forrásokkal és a környezettel kapcsolatos kihívásokat, amelyek elhanyagolása vagy nem költséghatékony módon való kezelése lefékezheti a jövőbeli növekedést. A legutóbbi folyamatok előtérbe helyezték az energiahatékonyság fontosságát és azt, hogy csökkenteni kell az európai gazdaság olajváltószókkal szembeni érzékenységét. Integrált éghajlat- és energiapolitikai megközelítésre van szükség az ellátás biztonságának

növeléséhez, az uniós gazdaság versenyképességének és a megfizethető energia elérhetőségének biztosításához, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez. A tagállamoknak és a Közösségnek egyaránt hozzá kell járulniuk az üvegházhatást okozó gázok legalább 20 %-os csökkentésére, a megújuló energia 20 %-os részesedésére és az energiahatékonyság 20 %-os javítására vonatkozó uniós célok 2020-ig történő eléréséhez, valamint az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása 30 %-os csökkentésének 2020-ig való előkészítéséhez, ami a 2012 utáni időszakra vonatkozó, globális és átfogó megállapodáshoz nyújtott európai uniós hozzájárulás lehet, amennyiben a többi fejlett ország is a kibocsátás hasonló mértékű csökkentése, illetve a gazdaságilag fejlettebb fejlődő országok megfelelő mértékű hozzájárulás mellett kötelezik el magukat. Szakpolitikákat kell kidolgozni annak érdekében, hogy a célkitűzések a gazdaságilag leghatékonyabb, és legkevésbé költséges módon teljesüljenek. Az egyik legfontosabb kihívás az, hogy az alacsony szénkibocsátású gazdaságra való áttérést úgy kezeljük, hogy az összhangban legyen az Unió versenyképességével, segítse elő a szilárd és fenntartható államháztartás célkitűzését, és járuljon hozzá az általánosabb – a növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégiának megfelelő – növekedési célok eléréséhez. Létfontosságú, hogy a tagállamoknak folytassák az éghajlatváltozás elleni küzdelmet annak érdekében, hogy a globális hőmérséklet-emelkedés 2 °C-nál nagyobb mértékben ne haladja meg az iparosodás előtti szintet, valamint folytassák a kiotói célkitűzések és a 2020-as célkitűzések költségvetésének megvalósítását. A tagállamoknak 2010-ig meg kell állítaniuk a biológiai sokféleség szűkülését, és fenn kell tartaniuk az ökoszisztéma-szolgáltatásokat, különösen e követelmény más szakpolitikákba való integrálása révén, tekintettel arra is, hogy egyes gazdasági ágazatok számára fontos a biológiai sokféleség.

Alapvető fontosságú egy eredményes és fenntartható közlekedéspolitikát – többek között a külső költségek hatékony internalizálása révén történő – kialakítása. Ebben az összefüggésben kulcsfontosságú a piaci alapú eszközök használata, hogy az árakban jobban kifejeződjék a környezeti károk és a szociális költségek, továbbá fontos, hogy a megfelelő árjelzések teljes mértékben érvényre jussanak. Meg kell tovább erősíteni az Unió kibocsátáskereskedelmi rendszerét. A környezetbarát technológiák és öko-innovációk kifejlesztésének és alkalmazásának ösztönzése, a közbeszerzések „zöld” szemléletűvé tétele, különös tekintettel a kkv-kre, valamint a környezetre káros tevékenységek támogatásának megszüntetése más politikai eszközökkel – például az adóztatással, a környezetvédelmi támogatással és környezetvédelmi díjak kivetésével – egyetemben javíthatja az innovatív teljesítményt és fokozottabban elősegítheti a fenntartható fejlődést. Az uniós vállalatok például másokkal együtt vezető szerepet játszanak az új megújulóenergia-technológiák fejlesztésében. Az energiaárakra ható folyamatos felfelé irányuló nyomás és az éghajlat növekvő fenyegetettsége szempontjából fontos az energiahatékonyság javítása, amely a növekedést és a fenntartható fejlődést egyaránt segíti.

11. *iránymutatás.* A források fenntartható felhasználásának ösztönzése, valamint a környezetvédelem és a növekedés közötti szinergiák megerősítése érdekében a tagállamoknak:

1. előnyben kell részesíteniük az energiahatékonyságot és a kapcsolt energiatermelést, a fenntartható- és megújulóenergia-technológiák kifejlesztését, valamint a környezetbarát és ökohatékony technológiák gyors terjedését a) egyrészt a belső piacon, különösen a közlekedésben és az energiaiparban, többek között az európai gazdaság olajár-változásokkal szembeni érzékenységének csökkentése érdekében; b) másrészt a világ többi része felé, hiszen ez az ágazat számottevő exportlehetőségekkel bír;
2. elő kell mozdítaniuk a külső környezeti költségek internalizálását szolgáló eszközök kialakítását, valamint a gazdasági növekedés környezetkárosodást okozó hatásainak megszüntetését. Ezeket a kiemelt célkitűzéseket a meglévő közösségi jogszabályokkal, és a környezetvédelmi technológiai cselekvési tervben (ETAP) javasolt intézkedésekkel és eszközökkel összhangban kell megvalósítani, többek között a következők alkalmazásával: a) piaci alapú eszközök felhasználása; b) kockázati alapok és K+F finanszírozás; c) a fenntartható termelési és fogyasztási minták népszerűsítése, beleértve a közbeszerzések „zöld” szemléletűvé tételét is; d) a kkv-kra fordított különleges figyelem; e) az olyan támogatások reformja, amelyek a környezetre nagy mértékben ártalmasak és nem összeegyeztethetők a fenntartható fejlődéssel, annak érdekében, hogy ezek fokozatosan megszüntetésre kerüljenek;
3. törekedniük kell a biológiai sokféleség szűkülésének 2010-ig történő megállítására, különösen e követelmény más politikákba való integrálása révén, tekintettel arra, hogy egyes gazdasági ágazatok számára fontos a biológiai sokféleség;
4. folytatniuk kell az éghajlatváltozás elleni küzdelmet a kiotói célkitűzések költségvetésének megvalósításával, különösen a kkv-k vonatkozásában.

Lásd még „A források növekedés- és foglalkoztatásorientált, hatékony elosztásának elősegítése” című (3. sz.) integrált iránymutatást.

B.2. *Európa vonzóbbá tétele a befektetések és a munkavállalás számára*

Az, hogy az Európai Unió mennyire lehet vonzó befektetési célpont, többek között piacainak méretétől és nyitottságától, szabályozási környezetétől, valamint munkaerőjének és infrastruktúrájának minőségétől függ.

A belső piac kiterjesztése és elmélyítése

Míg a belső árupiac aránylag jól integrált, a szolgáltatási piac jogilag, illetve *de facto* továbbra is meglehetősen megosztott. A szolgáltatásokról szóló irányelv hiánytalan és időben történő végrehajtása jelentős előrelépés lesz a szolgáltatások teljes mértékben működőképes belső piacának megvalósítása felé. Az akadályozó tényezők felszámolása – többek között a határokon átnyúló tevékenységek adminisztratív terhek csökkentése révén – hozzájárul az európai szolgáltatási szektor még kiaknázatlan lehetőségeinek kihasználásához. Fontos az adózási környezet javítása. Az egységes piac működése javítható az adócsalás visszaszorítását és az ártalmas adóverseny megszüntetését célzó folyamatos erőfeszítések fenntartásával, valamint az adózás kérdésével kapcsolatban a tagállamok között, illetve adott esetben – a tagállami hatáskörök tiszteletben tartása mellett – európai szinten folytatott együttműködés erősítésével. Folytatódni fog e területen a munka, többek között érintve a belső piacot gátló akadályokat is. Végül, a pénzügyi piacoknak – a pénzügyi szolgáltatásokat illető 2005–2010-es politikáról szóló bizottsági fehér könyvben foglalt stratégia végrehajtásával megvalósuló – teljes integrációja fokozhatja a teljesítményt és a foglalkoztatást azáltal, hogy lehetővé teszi a tőke hatékonyabb elosztását, továbbá jobb üzleti finanszírozási feltételeket teremt.

A tagállamok haladást értek el a belső piaci irányelvek átültetése terén. Mindazonáltal az átültetés további javításának prioritásnak kell maradnia az egységes európai piac előnyeinek kihasználása érdekében. Ezen túlmenően, az irányelvek átültetése gyakran elmarad, illetve alkalmazásuk nem megfelelő, amint ezt a Bizottság által megindított jogsértési eljárások nagy száma is mutatja. A tagállamoknak meg kell oszítaniuk egymással a legjobb gyakorlatot, és együtt kell működniük a Bizottsággal annak érdekében, hogy teljes mértékben biztosítani tudják állampolgáraik és üzleti vállalkozásaik számára a belső piaci jogszabályok által nyújtott előnyöket. Például jelentős fejlesztésekre lenne szükség a közbeszerzési gyakorlat terén. Ezen a téren a javulást a nyilvánosan közzétett közbeszerzések arányának növekedése jelezhetné. Továbbá a nyitottabb közbeszerzési eljárások jelentős költségvetési megtakarításokat is eredményezhetnének a tagállamok számára.

12. *iránymutatás.* A belső piac kiterjesztése és elmélyítése érdekében a tagállamoknak:

1. fel kell gyorsítaniuk a belső piaci irányelvek átültetését;
2. prioritásként kell kezelniük a belső piaccal kapcsolatos jogszabályok szigorúbb és megfelelőbb végrehajtását;
3. meg kell szüntetniük a határokon átnyúló tevékenységek még meglévő akadályait;
4. hatékonyan kell alkalmazniuk az EU közbeszerzési szabályait;
5. az európai szociális modell megőrzése mellett elő kell mozdítaniuk a szolgáltatások teljesen működőképes belső piacát;
6. a pénzügyi szolgáltatások cselekvési tervének konzisztens és koherens alkalmazása és végrehajtása révén fel kell gyorsítaniuk a pénzpiaci integrációt.

Lásd még „A munkaerő-piaci igények összehangolásának javítása” című (20. sz.) integrált iránymutatást.

A nyílt és versenyző piacok biztosítása Európán belül és kívül

A nyitott világkereskedelmi rendszer az Európai Unió alapvető érdeke. A világ vezető kereskedőjeként és befektetőjeként rendszerünk nyitottsága az ipar számára alacsonyabb költségű termelési tényezőket, a fogyasztók számára az alacsonyabb árakat, a vállalkozások számára versenypiaci ösztönzést biztosít, emellett segíti az új beruházásokat. Fontos ugyanakkor, hogy az Unió a nemzetközi tárgyalások során felhasználja befolyását a kölcsönös előnyökhöz vezető, egyre nyitottabb piacok szorgalmazása érdekében. Az Unió tehát továbbra is elkötelezett a kereskedelem és a beruházások útjában álló akadályok felszámolása iránt, és jelentős erőfeszítéseket tesz a kereskedelem és a beruházások tisztességtelen gyakorlatai, valamint a verseny torzulása ellen. Együtt kell működnünk továbbá a kulcsfontosságú kereskedelmi partnereinkkel az egymással összeegyeztethető szabályozási rendelkezések és előírások közös térségének létrehozása érdekében, a nemzetközi pénzügyi piacok hatékonyságának és stabilitásának javítását célzó nemzetközi szintű együttműködést is ideértve.

A versenypolitika kulcsszerepet játszik a cégek számára egyenlő esélyeket nyújtó uniós szintű biztosításában. Előnyös lehet továbbá a piacok szélesebb körű szabályozási keretének áttekintése is, a vállalkozások hatékony versenyét biztosító feltételek előmozdítása érdekében, különösen a versenyképesség külső vetületeinek saját belső szakpolitikáink kialakítása és áttekintése során való figyelembevételével. A meglévő állami támogatások általános szintjének csökkentése révén további nyitás valósítható meg az európai piacokon a verseny irányába. Ezt a folyamatot a meglévő állami támogatások olyan átalakításának kell kísérnie, amely meghatározott horizontális célok támogatását részesíti előnyben. Az állami támogatások felülvizsgálata ezt megkönnyítette.

A piacra lépést megkönnyítő strukturális reformok különösen hatékonyak a verseny megerősítését tekintve. Ezek különösen fontosak azokon a piacokon, amelyeken korábban – versenyellenes magatartás, monopóliumok létezése, túlszabályozás (a hatékony versenykörnyezet kialakulását hátráltathatják például az engedélyek, a minimális tőkére vonatkozó követelmények, a jogi korlátozások, az üzletek nyitvatartási idejének szabályozása, a szabályozott árak stb.), illetve a kereskedelem védelme miatt – nem volt jelen a verseny.

Emellett a hálózati iparágaknak a verseny számára történő megnyitásával kapcsolatban elfogadott intézkedések végrehajtása (a villamosenergia- és gázszolgáltatás, a közlekedés, a távközlési és postai szolgáltatások területén) hozzájárulhat az alacsonyabb általános árszínhez és a nagyobb választási lehetőséghez, miközben minden polgár számára biztosíthatja az általános gazdasági érdekű szolgáltatások elérhetőségét. A verseny- és szabályozó hatóságoknak biztosítaniuk kell a versenyt a liberalizált piacokon. Garantálni kell, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások kielégítően, jó minőségben és megfizethető áron álljanak rendelkezésre.

Az erős pozíciójú vásárlók, akik kellő információk birtokában tudnak dönteni, hamarabb részesítik előnyben a hatékony szolgáltatókat. További erőfeszítések szükségesek a fogyasztóvédelmi jogszabályok végrehajtásának javítása érdekében, amelyek jobb pozíciót biztosítanak a fogyasztók számára, és egyúttal intenzívebb versenyt alakítanak ki a belső piacon a kiskereskedelem szintjén.

A kereskedelem és a befektetések iránti külkapcsolati nyitottság az export és az import növelése révén a növekedés és a foglalkoztatás fontos mozgatórugója, amely megerősítheti a strukturális reformot. A globális kereskedelem szabályainak nyitott és szilárd rendszere létfontosságú az európai gazdaság számára. A dohai forduló keretében elért ambiciózus és kiegyensúlyozott megállapodás sikeres lezárása, valamint a kétoldalú és regionális szabadkereskedelmi megállapodások kialakítása a piacok további megnyitását eredményezheti a kereskedelem és a befektetések előtt, hozzájárulva így a növekedési potenciál fokozódásához. Az EU készen áll arra, hogy segítse kereskedelmi és befektető partnereit globális szabványok előmozdításában, különösen pedig arra, hogy támogassa a kapacitásépítést a fejlődő országokban.

13. *iránymutatás.* A nyílt és versenyképes piacok Európán belüli és kívüli biztosítása, valamint a globalizáció előnyeinek kihasználása érdekében a tagállamoknak előnyben kell részesíteniük:

1. a versenyt indokolatlanul hátráltató szabályozási, kereskedelmi és egyéb akadályok lebontását;
2. a versenypolitika hatékonyabb végrehajtását;
3. a piacok és az előírások verseny- és szabályozási hatóságok általi szelektív ellenőrzését a verseny és a piacra lépés akadályainak azonosítása és megszüntetése érdekében;
4. a versenyt torzító hatású állami támogatások csökkentését;
5. a közösségi keretszabályozással összhangban a támogatások olyan irányú átalakítását, amely meghatározott horizontális célok – mint például a kutatás, az innováció és az emberi erőforrás optimalizálása – támogatását, illetve a piac működésének jól körülhatárolt hiányosságai esetén történő támogatást részesíti előnyben;
6. a külkapcsolati nyitottság előmozdítását, többoldalú összefüggésben is;
7. a már elfogadott, a hálózati iparágaknak a verseny számára történő megnyitásával kapcsolatos intézkedések teljes körű végrehajtását annak érdekében, hogy az európai szinten integrált piacokon hatékonyan működjön a verseny. Ezzel egyidejűleg a versenyképes és dinamikus gazdaságban fontos szerepet játszik annak biztosítása is, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások kielégítően, jó minőségben és megfizethető áron álljanak rendelkezésre.

Az európai és a nemzeti szabályozás javítása

A piac szabályozása nélkülözhetetlen az olyan környezet megteremtéséhez, amelyben a kereskedelmi ügyletek versenyképes áron zajlanak. A szabályozás a piaci hiányosságok kiigazítására vagy a piaci szereplők védelmére is alkalmas. A jogi eszközökkel, illetve más módon történő szabályozás halmozott hatása azonban jelentős gazdasági költségekkel járhat. Lényeges tehát, hogy a jogi szabályozás alaposan átgondolt és arányos legyen, valamint felülvizsgálatára rendszeresen sor kerüljön. Az európai és a nemzeti szabályozási környezet minősége a közös elkötelezettségtől és a megosztott felelősségtől függ, uniós és tagállami szinten egyaránt.

Az Unióban kezd meghonosodni a jobb szabályozási kultúra. A Bizottság oly módon törekszik a jobb szabályozásra, hogy az új vagy felülvizsgált jogszabályok gazdasági, szociális és környezeti hatásait gondosan felméri annak érdekében, hogy azonosíthassák a különféle politikai célkitűzések közötti esetleges kompromisszumos lehetőségeket és egymást erősítő hatásokat. Ezenkívül - a lehetséges egyszerűsítés érdekében - felülvizsgálják a meglévő szabályozást, beleértve az adminisztratív terheket is, valamint értékelik a versenyre gyakorolt hatását. Végül pedig a Bizottság elfogadott egy, az új és a meglévő uniós szabályozások adminisztratív költségeinek mérésére vonatkozó megközelítést, továbbá kitérték azt az ambiciózus célt, hogy az uniós szabályozásból és annak nemzeti jogszabályokba történő átültetéséből eredő terhek 2012-re 25 %-kal csökkenjenek.

A tagállamoknak saját hatáskörükön belül hasonlóan ambiciózus nemzeti csökkentési célokat kell kitűzniük. A közigazgatási terhek csökkentése érdekében a tagállamoknak aktívan elő kell mozdítaniuk az elektronikus közszolgáltatásokat és széles körben használniuk kell az ikt-eszközöket. A tagállamoknak a jobb szabályozásra vonatkozóan az érdekelt felekre is kiterjedő, átfogó és részletes stratégiát kell elfogadniuk, beleértve a megfelelő intézményi struktúrákat, felügyeleti eszközöket és forrásokat. A tagállamoknak rendszeresen értékelniük kell jogalkotási kezdeményezéseik és módosításaik költségeit és hasznát. Javítaniuk kell – az eredeti cél megőrzése mellett – a szabályozás minőségét az egyszerűsíteniük kell a meglévő jogszabályokat. Széles körű konzultációt kell folytatniuk a szabályozási kezdeményezések várható költségeiről és eredményeiről, különösen azokon a területeken, ahol ezek különböző politikai célok közötti kompromisszumokat feltételeznek. A tagállamoknak arra is figyelmet kell fordítaniuk, hogy gondosan mérlegeljék a szabályozás megfelelő alternatíváit is. Ez különösen fontos a kis- és középvállalkozások (kkv-k) esetében, amelyeknek általában korlátozottabb erőforrásokkal rendelkeznek a közösségi, illetve a nemzeti jogszabályok által rájuk rótt szabályozási kötelezettségek teljesítésére. Így különösen mérlegelendő az, hogy a kkv-k nem kaphatnak-e részleges vagy teljes mentességet a kérdéses adminisztratív kötelezettségek alól.

14. *iránymutatás.* Jobb szabályozás révén versenyképesebb üzleti környezet megteremtése és az egyéni kezdeményezések ösztönzése érdekében a tagállamoknak:

1. csökkenteniük kell a vállalkozásokra, különösen a kkv-kra és az induló vállalkozásokra nehezedő adminisztratív terheket;
2. javítaniuk kell a meglévő és az új szabályozások minőségét az eredeti célok megőrzése mellett, a szabályozások gazdasági, szociális (többek között egészségügyi) és környezeti hatásainak rendszeres és szigorú értékelése révén, és ezzel egyidejűleg figyelembe véve és fejlesztve a szabályozással kapcsolatos adminisztratív terhek és a versenyképésre gyakorolt hatás mérését, a végrehajtással összefüggésben is;
3. ösztönözniük kell a vállalkozásokat vállalati társadalmi felelősségvállalásuk kialakítására.

Európa számára fontos, hogy hatékonyabban ösztönözze vállalkozói lendületét, ehhez pedig arra van szükség, hogy több cég is hajlandó legyen kreatív vagy innovatív vállalkozást kezdeni. A szakpolitikáknak keretet kell teremteniük azon innovatív kkv-k számára, amelyek nagy hozzáadott érték és nagymértékű növekedés lehetőségeit hordozzák. Minden oktatási és képzési formában támogatni kell a vállalkozási ismeretek oktatását és a szükséges készségek kialakítását. A vállalkozói szemléletet az iskolában kezdődő, az egész életen át tartó tanulás részévé kell tenni. Ösztönözni kell a társaságokkal kialakított partnerséget. A vállalkozások alapítását és növekedését bátoríthatja a finanszíro-

záshoz való hozzáférés feltételeinek javítása, a hatékonyabb pénzügyi közvetítés és a gazdasági ösztönzők erősítése. Ide tartozhat a sikerességet díjazó adórendszerek bevezetése, a nem bérjellegű munkaerőköltségek csökkentése és az induló vállalkozások adminisztratív terheinek mérséklése különösen megfelelő üzleti támogatási szolgáltatások segítségével (főként a fiatal vállalkozók számára) és az egyablakos ügyintézés kialakításával. Különös hangsúlyt kell fektetni a jogutódlás megkönnyítésére (a családi vállalkozások esetét is beleértve), valamint a fizetőképesség helyreállítását és a szerkezetátalakítást célzó eljárásokra, különösen a hatékonyabb csődjogszabályok révén. A termelékenység javítása és az exporttevékenységnek az online adminisztratív eljárások ösztönzése révén történő erősítése érdekében a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a kkv-k körében az információs és kommunikációs technológiák elterjedését. A női vállalkozók számának növelése érdekében kellő figyelmet kell fordítani a női vállalkozók által tapasztalt sajtóságos akadályokra, valamint a támogatás módjának meghatározására és kidolgozására. A javaslatokat, amelyek a hamarosan megjelenő, a Bizottság által benyújtandó uniós „kisvállalkozói törvény” részét képezik, úgy kell kialakítani, hogy azok hozzájáruljanak a kkv-k növekedési és foglalkoztatási potenciáljának felszabadításához.

15. *iránymutatás.* A vállalkozóbb szemléletű üzleti kultúra előmozdítása és a kkv-ket támogató környezet megteremtése érdekében a tagállamoknak:

1. a vállalkozásalapítás és a növekedés elősegítése érdekében meg kell könnyíteniük a finanszírozáshoz való hozzáférést, különösen a mikrokölcsönök és a kockázati tőke egyéb formái révén;
2. erősíteniük kell a gazdasági ösztönzőket, többek között az adórendszerek egyszerűsítése és a nem bérjellegű munkaerőköltségek csökkentése révén;
3. erősíteniük kell a kkv-k innovatív potenciálját;
4. a kkv-k alapításának és növekedésének a Kisvállalkozások Kartájával összhangban történő elősegítése érdekében olyan támogatási szolgáltatásokat kell biztosítaniuk, mint például az általános kapcsolattartó pontok létrehozása és a nemzeti vállalkozástámogató hálózatok ösztönzése. Ezen túlmenően a tagállamoknak fokozniuk kell a kkv-k vállalkozói oktatását és képzését. Meg kell továbbá könnyíteniük a jogutódlást, szükség esetén korszerűsíteniük kell csődjogszabályaikat, illetve javítaniuk kell a fizetőképesség helyreállítását és a szerkezetátalakítást célzó eljárásaikat.

Lásd még „A források növekedés- és foglalkoztatásorientált, hatékony elosztásának elősegítése” című és „Az innováció valamennyi formájának elősegítése” című (3., illetve 8., 23. és 24.) integrált iránymutatást.

Az európai infrastruktúra bővítése és javítása

A modern infrastruktúra (közlekedés, energetika és digitális kommunikáció) a helyszín vonzerejét nagymértékben befolyásoló tényező. Megkönnyíti a személyek, az áruk és a szolgáltatások Unión belüli mozgását. Az összekapcsolt és kölcsönösen átjárható transzeurópai hálózatok a közlekedési és kommunikációs költségek csökkentése és a piacok kiszélesítése révén hozzájárulnak a nemzetközi kereskedelem előmozdításához és fokozzák a belső piac dinamikáját. Az európai hálózat folyamatos liberalizációja továbbá elősegíti a versenyt és fokozza a hatékonyság növekedését ezekben a szektorokban.

Az európai infrastruktúrát célzó jövőbeli befektetések tekintetében előnyben kell részesülnie a Parlament és a Tanács által a közlekedés területén a transzeurópai hálózatokra (TEN) vonatkozó iránymutatásaiban meghatározott harminc kiemelt közlekedési projekt végrehajtásának, valamint a közlekedéssel, a megújuló energiával és a szélessávú hírközléssel foglalkozó, határokon átnyúló Quick Start-projektek megvalósításának, amelyeket az Európai Növekedési Kezdeményezés határozott meg, továbbá a Kohéziós Alap által támogatott egyéb közlekedési projektek végrehajtásának. Az infrastruktúra országokénti szűk keresztmetszeteit is kezelni kell. A megfelelő infrastruktúra-árszabási rendszerek hozzájárulhatnak az infrastruktúrák hatékony kihasználásához és a fenntartható modális egyensúly kialakulásához.

16. *iránymutatás.* Az európai infrastruktúra bővítése, javítása és összekapcsolása, valamint a határokon átnyúló kiemelt projektek megvalósítása, különösen a nemzeti piacoknak a kibővített unión belüli fokozottabb integrálása céljából a tagállamoknak:

1. megfelelő feltételeket kell kialakítani az – elsősorban a transzeurópai hálózatok részét képező – forráshatékony közlekedési, energia- és ikt-infrastruktúrák számára a közösségi mechanizmusok kiegészítésével, különösen a határ menti és a peremterületeken, mivel ez a hálózati iparágak verseny számára való sikeres megnyitásának lényeges feltétele;
2. meg kell fontolniuk a köz- és magánszféra-partnerségek (ppp-k) fejlesztését;
3. meg kell fontolniuk a megfelelő infrastruktúra-árszabási rendszerek kidolgozásának lehetőségét, hogy biztosítsák az infrastruktúrák hatékony kihasználását és a fenntartható modális egyensúly kialakítását, különös hangsúlyt fektetve a technológiai váltásra és az innovációra, valamint kellőképpen figyelembe véve a környezeti költségeket és a növekedésre gyakorolt hatást.

Lásd még „Az ikt terjedésének és hatékony alkalmazásának elősegítése, valamint a teljesen befogadó információs társadalom kiépítése” című (9.) integrált irányelvet.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 14-én.

a Tanács részéről
az elnök
A. BAJUK